Για την Ευαγγελική περικοπή της Αρχής της Ινδίκτου (Άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 1 Σεπτεμβρίου, 2020

(Λουκ. δ' 16-30)

«Καὶ ὑπέστρεψεν ὁ Ἰησοῦς ἐν τῇ δυνάμει τοῦ Πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν· καὶ φήμη ἐξῆλθε καθ' ὅλης τῆς περιχώρου περὶ αὐτοῦ· καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων. Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, οὗ ἦν τεθραμμένος, καὶ εἰσῆλθε κατὰ τὸ εἰωθὸς αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι (: και ο Ιησούς γύρισε πίσω στη Γαλιλαία γεμάτος με τη δύναμη του Πνεύματος, το οποίο με τη νίκη Του κατά του διαβόλου Τον ενίσχυε πιο αισθητά. Και εξαιτίας των θαυμάτων Του διαδόθηκε σε όλα τα περίχωρα της Γαλιλαίας η φήμη ότι είναι θαυματουργός προφήτης, απεσταλμένος από τον Θεό. Και Αυτός δίδασκε μέσα στις συναγωγές τους, και όλοι Τον δόξαζαν και Τον επαινούσαν. Έπειτα ήλθε στη Ναζαρέτ, εκεί όπου είχε ανατραφεί και είχε μεγαλώσει. Και, όπως συνήθιζε από την παιδική Του ακόμη ηλικία, μπήκε την ημέρα του Σαββάτου στη συναγωγή και σηκώθηκε από τη θέση Του για να διαβάσει κάποια προφητική περικοπή από τη Βίβλο)» [Λουκά 4, 14-16].

Επειδή λοιπόν έπρεπε να φανερώσει τον εαυτό Του στους εξ αίματος Ισραηλίτες και **να λάμψει το μυστήριο της ενανθρώπησης** σε εκείνους που δεν Τον γνώρισαν, και ότι **είχε χριστεί από τον Θεό Πατέρα για τη σωτηρία του ανθρώπινου γένους**, το κάνει και αυτό με μεγάλη σοφία. Και κάνει αυτή τη χάρη πριν από τους άλλους, στους κατοίκους της Ναζαρέτ, με τους οποίους είχε συναναστραφεί, εννοώ ως άνθρωπος. Μπαίνοντας λοιπόν στη συναγωγή, Του δόθηκε βιβλίο για να το αναγνώσει, και ανοίγοντάς το, διάλεξε προφητική περικοπή που μιλούσε για το δικό Του μυστήριο. Ολοφάνερα βέβαια Αυτός ο Ίδιος ήταν που τα έλεγε αυτά με τη φωνή του προφήτη, ότι και θα γίνει άνθρωπος, και θα έρθει για να σώσει την υφήλιο. Και λέμε ότι ο Υιός δεν χρίσθηκε με άλλον τρόπο, αλλά ότι **ήρθε με σάρκα, δηλαδή σαν εμάς και έγινε άνθρωπος**· γιατί, όντας **Θεός μαζί και άνθρωπος**, ο Ίδιος δίνει με τρόπο θεϊκό το Πνεύμα στην κτίση, αλλά και δέχεται Αυτό από τον Θεό και Πατέρα ως άνθρωπος, Αυτός που αγιάζει όλη την κτίση, καθόσον και από τον άγιο Πατέρα είχε φανερωθεί, και το άγιο Πνεύμα που αναβλύζει από Αυτόν το μεταδίδει στις ουράνιες δυνάμεις ως δικό Του και επιπλέον και σε εκείνους που έχουν αναγνωρίσει την παρουσία Του.

«Καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ βιβλίον Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, καὶ ἀναπτύξας τὸ βιβλίον εὗρε

τὸν τόπον οὗ ἦν γεγραμμένον: Πνεῦμα Κυρίου ἐπ᾽ ἐμέ, οὗ εἵνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν (: και Του παρέδωσαν το βιβλίο του προφήτη Ησαΐα. Ξεδίπλωσε τότε το βιβλίο που ήταν τυλιγμένο σε κυλινδρικό σχήμα και βρήκε το μέρος όπου ήταν γραμμένο το εξής: Το Πνεύμα του Κυρίου μένει και αναπαύεται σε Εμένα τον Μεσσία, για να συνεργάζεται μαζί μου στο σωτηριώδες έργο μου. Και μένει το Πνεύμα αυτό σε Εμένα, διότι ο Κύριος με έχρισε ως άνθρωπο και με απέστειλε να κηρύξω το ευαγγέλιο της βασιλείας σε εκείνους που στερούνται τη χάρη του Θεού, είναι πνευματικά φτωχοί και βρίσκονται σε άθλια κατάσταση. Με έστειλε να θεραπεύσω εκείνους που η καρδιά τους έχει συντριβεί από το βάρος της αμαρτίας. Με έστειλε να κηρύξω άφεση και ελευθερία στους δούλους και αιχμάλωτους της αμαρτίας και να χαρίσω το φως σε εκείνους που έχουν τυφλωμένο τον νου τους από τον σκοτισμό των παθών. Με έστειλε να ελευθερώσω από κάθε ενοχή εκείνους που έχουν καταπληγωθεί και συντριβεί από την αμαρτία. Με έστειλε να κηρύξω και να αναγγείλω την έναρξη της νέας περιόδου, η οποία είναι αρεστή στον Θεό και επιθυμητή στους ανθρώπους˙ διότι την περίοδο αυτή πραγματοποιείται από τον Μεσσία η βουλή του Θεού για τη σωτηρία των ανθρώπων)» [Λουκά 4, 17-19].

Με τα λεγόμενα αυτά φανερώνει καθαρά ότι την ταπείνωση της κενώσεως και τη μείωση και αυτό το ίδιο το όνομα Χριστός και το χρίσμα **τα καταδέχθηκε για μας**· «γιατί το Πνεύμα», λέγει, «το οποίο υπάρχει μέσα μου κατά τρόπο φυσικό λόγω της ταυτότητας της ουσίας και της θεότητας, Αυτό ήρθε σε Εμένα από έξω, όπως επιφοίτησε και στον Ιορδάνη με τη μορφή περιστεράς, όχι επειδή δεν υπήρχε μέσα μου, αλλά γιατί με έχρισε». Και **για ποιο λόγο θέλησε να χρισθεί;** Για εμάς που απογυμνωθήκαμε το Πνεύμα εξαιτίας εκείνης της παλαιάς απόφασης: «*οὐ μὴ καταμείνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας* (: δεν θα παραμείνει πλέον το πνεύμα μου στους ανθρώπους τούτους, διότι κυριαρχούνται εξ ολοκλήρου από σαρκικά φρονήματα)» [Γέν. 6, 3]. Αυτά λέγει ο Λόγος του Θεού που έγινε άνθρωπος· γιατί ενώ είναι Θεός αληθινός από αληθινό Θεό, τον Πατέρα, και **έγινε για εμάς άνθρωπος χωρίς να μεταβληθεί** , χρίσθηκε μαζί μας με το λάδι της αγαλλίασης, όταν κατέβηκε σε Αυτόν στον Ιορδάνη το Πνεύμα με τη μορφή περιστεράς· γιατί παλαιά βέβαια οι βασιλείς και οι ιερείς χρίονταν συμβολικά, κερδίζοντας από αυτό κάποια συμμετοχή στον αγιασμό, Αυτός όμως που έγινε άνθρωπος για εμάς χρίσθηκε με το λάδι της αγαλλίασης και με την ίδια την επιφοίτηση του Πνεύματος. Και **Αυτό Το έλαβε όχι για τον εαυτό Του, αλλά για εμάς**· γιατί όταν πέταξε και έφυγε το Πνεύμα και δεν έμεινε σε εμάς, επειδή εμείς είχαμε γίνει σαρκικοί, η γη ολόκληρη γέμισε πένθος, επειδή στερήθηκε τη μέθεξη του Θεού.

Κήρυξε όμως και απελευθέρωση των αιχμαλώτων, την οποία και πραγματοποίησε

δένοντας τον ισχυρό Σατανά, ο οποίος καταδυνάστευσε τυραννικά το γένος μας και άρπαξε τα σκεύη του, δηλαδή εμάς. Όπως όμως με το «έχρισε» ταιριάζει στην ανθρώπινη φύση (γιατί δεν χρίεται η θεία φύση, αλλά το όμοιο με εμάς), έτσι και το «με έστειλε» **πρέπει να θεωρηθεί ότι λέγεται για το ανθρώπινο στοιχείο Του**.

Και τους παλαιούς, που είχαν την ομίχλη εκ μέρους του διαβόλου στην καρδιά τους, τους κατέστησε λαμπρούς, ανατέλλοντας κατά κάποιον τρόπο ως ήλιος δικαιοσύνης, και τους ανέδειξε όχι πια υιούς της νύχτας και του σκότους, αλλά του φωτός και της ημέρας, σύμφωνα με τα λεγόμενα του Παύλου [Α΄Θεσ.5,5: «*Πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτός ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας. οὐκ ἐσμὲν νυκτὸς οὐδὲ σκότους* (: Όλοι εσείς είστε παιδιά του φωτός και παιδιά της ημέρας, και συνεπώς, όποτε κι αν έλθει η ημέρα του Κυρίου, θα σας βρει να επιτελείτε έργα αρετής φωτεινά. Δεν είμαστε παιδιά της νύχτας ούτε του σκότους)»].
Και εκείνοι που ήταν τυφλοί (γιατί ο αποστάτης είχε τυφλώσει τις καρδιές τους) απέκτησαν το φως τους και γνώρισαν την αλήθεια και όπως λέγει ο Ησαΐας,**έγινε το σκοτάδι τους φως** [Ησ.42,16: «*καὶ ἄξω τυφλοὺς ἐν ὁδῷ, ᾗ οὐκ ἔγνωσαν, καὶ τρίβους ἃς οὐκ ᾔδεισαν, πατῆσαι ποιήσω αὐτούς· ποιήσω αὐτοῖς τὸ σκότος εἰς φῶς καὶ τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν· ταῦτα τὰ ῥήματα ποιήσω καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς* (: θα οδηγήσω τους τυφλούς στον ορθό ασφαλή δρόμο, τον οποίο δεν γνώρισαν ποτέ, και σε οδούς τις οποίες δεν είχαν μάθει. Θα τους κάνω να πατήσουν και περιπατήσουν σε αυτές. Θα μεταβάλω για χάρη τους το σκοτάδι τους σε φως και τα ανώμαλα και οφιοειδή σε ευθεία και ομαλή οδό. Αυτά τα οποία λέγω θα τα πραγματοποιήσω και δεν θα τους εγκαταλείψω)»]· δηλαδή οι αμαθείς έγιναν σοφοί, εκείνοι που είχαν παραπλανηθεί κάποτε γνώρισαν τους δρόμους της δικαιοσύνης.

Λέγει επίσης κάπου και ο Πατέρας προς τον Υιό Του: «*ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρατήσω τῆς χειρός σου καὶ ἐνισχύσω σε καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθήκην γένους, εἰς φῶς ἐθνῶν ἀνοῖξαι ὀφθαλμοὺς τυφλῶν, ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους καὶ ἐξ οἴκου φυλακῆς καθημένους ἐν σκότει* (: Εγώ, ο Κύριος και Θεός, σε κάλεσα για την δικαιοσύνη• θα σε κρατήσω από το χέρι σου, θα σε ενισχύσω, θα σε δώσω ως νέα διαθήκη για το γένος των ανθρώπων, φως των εθνών• για να ανοίξεις τους οφθαλμούς της διανοίας των σκοτισμένων και τυφλωμένων ανθρώπων, να βγάλεις και να ελευθερώσεις τους δεμένους από τα δεσμά της αμαρτίας, και από τη φυλακή εκείνους, που κάθονται στο πνευματικό σκοτάδι)» [Ησ. 42, 6-7]· πράγματι, ήρθε ο Μονογενής σε αυτόν τον κόσμο, και τους απογόνους, δηλαδή εκείνους που κατάγονταν από το αίμα του Ισραήλ (γιατί από αυτούς φανερώθηκε ως προς τη σάρκα), έδωσε την καινή διαθήκη, η οποία είχε από παλιά προαναγγελθεί με τη φωνή των προφητών. Αλλά άστραψε και στα έθνη το θείο και ουράνιο φως, και πηγαίνοντας στα πνεύματα του άδη κήρυξε και σε αυτά, αλλά και εμφανίστηκε και σε εκείνους που ήταν κλεισμένοι στη φυλακή και τους ελευθέρωσε όλους από τα δεσμά και την ανάγκη. Αυτά λοιπόν πώς δεν αποτελούν σαφή απόδειξη,

ότι **ο Χριστός είναι και Θεός και προέρχεται κατά φύση από τον Θεό**;

Και **τι σημαίνει το «*ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει*»;** Σημαίνει «να εξαποστείλει ελεύθερους εκείνους που τους είχε συντρίψει νοητά ραβδίζοντάς τους ο Σατανάς». **Τι σημαίνει επίσης το «*κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν*»;** Σημαίνει «να κηρύξει την ευχάριστη είδηση της παρουσίας Του, το ότι ήρθε ο καιρός του Κυρίου, δηλαδή του Υιού»· γιατί **το δεκτό έτος είναι εκείνο κατά το οποίο σταυρώθηκε ο Χριστός για εμάς**· γιατί τότε γίναμε δεκτοί από τον Θεό και Πατέρα καρποφορώντας μέσω Αυτού. Γι' αυτό έλεγε: «*κἀγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς γῆς, πάντας ἑλκύσω πρὸς ἐμαυτόν* (: Αντίθετα όμως εγώ, όταν υψωθώ με τον σταυρό από τη γη και αναληφθώ στους ουρανούς, θα αποσπάσω από τη δουλεία του διαβόλου και θα ελκύσω κοντά μου **όλους τους ανθρώπους**˙ όχι μόνο τους Ιουδαίους, αλλά και τους Έλληνες που θα πιστέψουν σε μένα)» [Ιω. 12, 32]. Και πράγματι αναστήθηκε μετά από τρεις ημέρες, καταπατώντας τη δύναμη του θανάτου.

Έπειτα έλεγε στους μαθητές Του: «*ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς* (: δόθηκε και στην ανθρώπινη φύση μου κάθε εξουσία στον ουρανό και στη γη)» [Ματθ. 28, 18] και τα εξής. **Χρόνος λοιπόν δεκτός είναι** οπωσδήποτε εκείνος κατά τον οποίο δεχθήκαμε την οικείωση με Εκείνον, αφού καθαρίσαμε την αμαρτία με το άγιο βάπτισμα, και γίναμε κοινωνοί της θείας φύσεώς Του με τη μετοχή του Αγίου Πνεύματος. Δηλαδή **έτος δεκτό** είναι εκείνο κατά το οποίο φανέρωσε τη δόξα Του με τα πάνω από κάθε λόγο θαύματά Του· γιατί δεχθήκαμε με ευχαρίστηση τον καιρό της σωτηρίας μας από Αυτόν, τον Οποίο κήρυξε ο πάνσοφος Παύλος λέγοντας: «*λέγει γάρ· καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι· ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας* (: **και μη νομίσετε ότι πάντοτε ο Θεός θα σας στέλνει τους αντιπροσώπους Του να σας παρακαλούν. Όχι· διότι το λέγει η Αγία Γραφή: Στον κατάλληλο καιρό, όταν ο Θεός δείχνει το έλεός Του με την αγάπη Του, σε άκουσα με προσοχή, και την ημέρα που δίνεται η σωτηρία σε βοήθησα. Να λοιπόν, τώρα είναι καιρός κατάλληλος, να, τώρα είναι ημέρα σωτηρίας**)» [Β΄ Κορ. 6, 2], όταν οι φτωχοί εκείνοι που κάποτε έπασχαν από την έλλειψη κάθε αγαθού και δεν είχαν ελπίδα και ήταν άθεοι στον κόσμο (αυτοί βέβαια ήταν οι ειδωλολάτρες), απέκτησαν την πίστη σε Αυτόν, κέρδισαν τον θείο και ουράνιο θησαυρό, δηλαδή το ευαγγελικό και σωτήριο κήρυγμα, με το οποίο έγιναν και μέτοχοι της βασιλείας των ουρανών, και συμμέτοχοι των αγίων, και κληρονόμοι αυτών που είναι πάνω από τον νου και λόγο· γιατί λέγει: «*ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὖς οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἃ ἡτοίμασεν ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν* (: αλλά συνέβη έτσι όπως έχει γραφτεί από τον Ησαΐα: "Αυτά που ετοίμασε ο Θεός για αυτούς που τον αγαπούν μάτι δεν τα είδε και αυτί δεν τα άκουσε και ανθρώπινος νους δεν τα φαντάστηκε. Αυτά ήταν τα μυστηριώδη και κρυμμένα")» [Α΄Κορ. 2, 9]. Ή ίσως ο λόγος αυτός λέγει ότι **και στους πνευματικά φτωχούς έχει δωριθεί η άφθονη χορηγία των χαρισμάτων δια του Χριστού**.

«Συντετριμμένους τὴν καρδίαν» **ονομάζει** τους ασθενείς και εκείνους που έχουν αποχαυνωμένο νου, και δεν μπορούν να αντιδράσουν στις επιθέσεις των παθών, και έτσι υποτάσσονται σε αυτούς, ώστε να φαίνονται ότι είναι αιχμάλωτοι. Σε αυτούς υπόσχεται θεραπεία και συγχώρηση, και αν είναι τυφλοί τους κάνει να ξαναδούν· γιατί αυτοί που λατρεύουν την κτίση και όχι Αυτόν που την έκτισε [Ιερ. 2, 27: «*τῷ ξύλῳ εἶπαν, ὅτι πατήρ μου εἶ σύ, καὶ τῷ λίθῳ· σὺ ἐγέννησάς με* (: είπαν αυτοί στο ξόανο, στο ξύλινο άγαλμα ότι "εσύ είσαι ο πατέρας μας"· και στο λίθινο άγαλμα ότι "εσύ μας έχεις γεννήσει")»], μην έχοντας γνωρίσει τον από την φύση Του και αληθινό Θεό, πώς μπορεί να μην είναι τυφλοί και να μην έχουν την καρδιά τους γυμνή από το θείο και νοητό φως;

Μέσα σε αυτούς ο Πατέρας βάζει το φως της αληθινής γνώσεως του Θεού· γιατί έχουν κληθεί μέσω της πίστεως και Τον γνώρισαν ή μάλλον γνωρίστηκαν από Αυτόν και ενώ ήταν υιοί της νύχτας και του σκότους, έγιναν τέκνα του φωτός, γιατί ξημέρωσε η ημέρα τους και έλαμψε ο ήλιος της δικαιοσύνης και ανέτειλε λαμπρός ο αυγερινός. Και δεν μας ενοχλεί καθόλου να εφαρμόσουμε όλα όσα ειπώθηκαν και στους απογόνους του Ισραήλ· γιατί ήταν φτωχοί και συντριμμένοι στην καρδιά, και κατά κάποιον τρόπο αιχμάλωτοι και σκοτισμένοι, γιατί δεν υπήρχε κανείς επάνω στη γη που να εφαρμόζει καλοσύνη, δεν υπήρχε ούτε ένας, αλλά «*πάντες ἐξέκλιναν, ἅμα ἠχρειώθησαν, οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν* (: Αλίμονο! Όλοι εξετράπησαν από την ευθεία οδό. Εξαχρειώθηκαν και διεφθάρησαν. Δεν υπάρχει κανείς, που να πράττει το αγαθόν. Δεν υπάρχει ούτε ένας. Ο λάρυγγάς τους, σαν ανοικτός τάφος, αναδίδει δυσώδεις αναθυμιάσεις. Με τις πονηρές τους γλώσσες επινοούν και εκφράζουν δόλια ψεύδη και φαρμακερές συκοφαντίες)» [Ψαλμ. 13, 3]· βλ. και Ψαλμ. 13,1: «*οὐκ ἔστι ποιῶν χρηστότητα, οὐκ ἔστιν ἕως ἑνός* (: το κακό διαδόθηκε τόσο πολύ, ώστε δεν υπάρχει κανείς, που να πράττει σήμερα το αγαθό. Δεν υπάρχει ούτε ένας)»].

Ήρθε όμως ο Χριστός και πριν από τους άλλους κηρύττοντας στους Ισραηλίτες τα κατορθώματα της παρουσίας Του (τέτοια ήταν και τα αρρωστήματα των εθνικών) και λυτρώθηκαν από Αυτόν· γιατί απέκτησαν τον πλούτο της σοφίας Του και έγιναν συνετοί, και δεν έχουν πια τον νου τους ασθενή και συντριμμένο, αλλά υγιή και δυναμωμένο και κατάλληλο να αποδεχθεί και να εφαρμόσει κάθε καλό και σωτήριο πράγμα· γιατί χρειάζονταν σοφία και σύνεση εκείνοι που είχαν παραπέσει στην πλάνη, και οι οποίοι **εξαιτίας της ανοησίας τους προσκύνησαν την κτίση και όχι τον Κτίστη** [Ρωμ. 1, 25: «*οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ* ***ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα****, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας* (: αυτοί αντικατέστησαν τον αληθινό Θεό με τους ψεύτικους θεούς των ειδώλων και απέδωσαν το σεβασμό της καρδιάς τους και την εξωτερική λατρεία τους στην κτίση, αντί να σέβονται και να λατρεύουν Εκείνον που τη δημιούργησε, ο οποίος είναι σωστό και δίκαιο να ευλογείται και να δοξάζεται

στους αιώνες)»] και ονόμαζαν θεούς ξύλο και λίθους. **Αλλά οι παλαιοί που δεν γνώριζαν τον Χριστό, επειδή βρίσκονταν μέσα σε ομίχλη και σκοτάδι, ονόμασαν αυτόν θεό.**

Όταν αναγνώστηκαν αυτά σε εκείνους που ήταν συγκεντρωμένοι, ο Ίδιος βέβαια έστρεψε προς τον εαυτό Του τα μάτια όλων, που θαύμαζαν πώς γνωρίζει γράμματα χωρίς να έχει διδαχθεί. Επειδή όμως υπήρχε συνήθεια στους Ισραηλίτες να λένε ότι οι προφητείες γι' Αυτόν έχουν εκπληρωθεί, ή σε κάποιους από εκείνους που είχαν βασιλεύσει ένδοξα, ή ίσως σε άγιους προφήτες (γιατί επειδή δεν καταλάβαιναν τίποτε από αυτά που ήταν γραμμένα γι' Αυτόν σωστά, ακολούθησαν άλλο δρόμο, πέφτοντας έξω από τον σκοπό), για να μη λένε πάλι κάτι τέτοιο για την προφητεία που αναγνώστηκε, κατ' ανάγκη ασφαλίζεται από πριν και λέγει: «*ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν* (: άρχισε λοιπόν να τους λέει ότι σήμερα πραγματοποιήθηκε και επαληθεύθηκε η προφητεία αυτή με το κήρυγμα που ακούγεται τη στιγμή αυτή στα αυτιά σας από μένα, στον οποίο αναφέρεται η προφητεία αυτή)» [Λουκά 4, 21], παρουσιάζοντας με αυτά τον εαυτό Του ξεκάθαρα ότι είναι Αυτός που έχει προαναγγελθεί με την προφητεία.

Πράγματι, Αυτός είχε κηρύξει τη βασιλεία των ουρανών στους εθνικούς, καθόσον αυτοί ήταν φτωχοί και δεν είχαν τίποτε, ούτε Θεό, ούτε νόμο, ούτε προφήτες, ή απλώς και σε όλα δεν έχουν κανέναν πνευματικό πλούτο. Αυτός όταν ήταν αιχμάλωτοι τους ελευθέρωσε, συντρίβοντας τον αποστάτη τύραννο, δηλαδή τον Σατανά. Αυτός άστραψε το θείο και πνευματικό φως σε εκείνους που είχαν σκεπασμένη από σκοτάδι την καρδιά τους· γιατί είπε: «*ἐγὼ φῶς εἰς τὸν κόσμον ἐλήλυθα, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ ἐν τῇ σκοτίᾳ μὴ μείνῃ* (: Εγώ ήλθα στον κόσμο ως φως πνευματικό για να τον φωτίζω, έτσι ώστε **να μη μείνει στο σκοτάδι της αμαρτίας και της πλάνης κανείς από εκείνους που πιστεύουν σε μένα**)» [Ιω. 12, 46]. Αυτός τους απελευθέρωσε από τα δεσμά της αμαρτίας, εκείνους δηλαδή που είχαν κομματισμένη την καρδιά τους και ο Ίδιος τους έδειξε τη μέλλουσα ζωή και τους απείλησε με τη δίκαιη κρίση. Αυτός κήρυξε «***ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν*** (: τη **δεκτή περίοδο του Κυρίου**)» [Λουκά 4, 18], κατά την οποία έγινε το κήρυγμα του Σωτήρα· γιατί **«έτος αποδεκτό» νομίζω ότι εννοεί την πρώτη Του παρουσία, και «ημέρα της ανταποδόσεως» την ημέρα της Κρίσεως.**

«*Καὶ πτύξας τὸ βιβλίον ἀποδοὺς τῷ ὑπηρέτῃ ἐκάθισε· καὶ πάντων ἐν τῇ συναγωγῇ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες αὐτῷ. ἤρξατο δὲ λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι σήμερον πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ὠσὶν ὑμῶν. καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ καὶ ἐθαύμαζον ἐπὶ τοῖς λόγοις τῆς χάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἔλεγον· οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Ἰωσήφ;* (: Και αφού τύλιξε το βιβλίο, το έδωσε πάλι στον υπηρέτη της συναγωγής και κάθισε για να εξηγήσει και να αναπτύξει την περικοπή που διάβασε. Και τα μάτια όλων όσων ήταν στη συναγωγή είχαν στραφεί με πολύ ενδιαφέρον και προσοχή σε Αυτόν. Άρχισε λοιπόν να τους λέει ότι σήμερα

πραγματοποιήθηκε και επαληθεύθηκε η προφητεία αυτή με το κήρυγμα που **ακούγεται τη στιγμή αυτή στα αυτιά σας από μένα, στον οποίο αναφέρεται η προφητεία αυτή**. Και όλοι όσοι άκουσαν την εξήγηση της προφητείας που στη συνέχεια έκανε ο Ιησούς, ομολογούσαν ότι κήρυξε εξαίρετα. Και απορούσαν για τα λόγια που έβγαιναν από το στόμα Του και ήταν γεμάτα με θεία χάρη και γλυκύτητα˙ και έλεγαν: "Περίεργο! Δεν είναι αυτός ο γιος του Ιωσήφ, που μέχρι χθες εργαζόταν σαν ένας από μας;")» [Λουκά 4, 20-22].

Επειδή δηλαδή δεν κατάλαβαν Αυτόν που ήταν χρισμένος και απεσταλμένος και εκτελεστής των τόσο αξιοθαύμαστων πραγμάτων, κατέληγαν στα συνηθισμένα και μιλούσαν ψυχρά με απερισκεψία· γιατί μολονότι είχαν θαυμάσει για τα χαριτωμένα λόγια που έβγαιναν από το στόμα Του, ήθελαν να Τον κατεξευτελίσουν. Γιατί έλεγαν: «*Οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς ᾽Ιωσήφ;*». Και σε τι αυτό μειώνει τη δόξα του θαυματουργού; Τι είναι αυτό που Τον εμποδίζει να είναι σεβαστός και αξιαγάπητος, αν είναι και υιός του Ιωσήφ, όπως νομιζόταν; Δεν βλέπεις τα θαύματα, τον Σατανά που έπεσε, τις αγέλες των δαιμόνων νικημένες, τους πολλούς που ελευθερώθηκαν από διάφορες ασθένειες; **Επαινείς τη χάρη που υπάρχει στις διδασκαλίες Του και έπειτα μικρολογείς κατά τρόπο ιουδαϊκό, επειδή είχε πατέρα Του τον Ιωσήφ; Πόσο μεγάλη, αλήθεια, απερισκεψία!** Είναι αλήθεια να πούμε γι΄αυτούς: «*ἀκούσατε δὴ ταῦτα, λαὸς μωρὸς καὶ ἀκάρδιος, ὀφθαλμοὶ αὐτοῖς καὶ οὐ βλέπουσιν, ὦτα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἀκούουσι* (: Ακούστε, λοιπόν, αυτά, λαέ ανόητε και άκαρδε. Υπάρχουν σε αυτούς οφθαλμοί και δεν βλέπουν, υπάρχουν αυτιά και δεν άκουνε)» [Ιερ. 5, 21].

«*Καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· πάντως ἐρεῖτέ μοι τὴν παραβολὴν ταύτην· ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὅσα ἠκούσαμεν γενόμενα ἐν τῇ Καπερναούμ, ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῇ πατρίδι σου. εἶπε δέ· ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι* ***οὐδεὶς προφήτης δεκτός ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ*** (: Ο Ιησούς τους είπε: "Οπωσδήποτε θα μου πείτε την παροιμία αυτή: ''Γιατρέ, θεράπευσε τον εαυτό σου. Υπόσχεσαι να μας θεραπεύσεις από τις αθλιότητές μας. Θεράπευσε την ασημότητά σου και στήριξε τη θέση και το κύρος σου πρώτα στην πατρίδα σου. Κάνε κι εδώ όσα θαύματα ακούσαμε ότι έκανες στην Καπερναούμ."Αλλά ο Ιησούς τους είπε: "Αληθινά σας λέω ότι **κανέναν προφήτη δεν υποδέχονται με την πρέπουσα τιμή στην πατρίδα του**)» [Λουκά 4, 22-23].

Ήταν συνηθισμένη στους Ιουδαίους η παροιμία που λεγόταν χάριν αστεϊσμού· γιατί στους γιατρούς που αρρώσταιναν έλεγαν κάποιοι: «Γιατρέ, θεράπευσε τον εαυτό σου». Αναφέροντας λοιπόν το ρητό αυτό ο Χριστός σε αυτούς, ήταν σαν να τους έλεγε: «Θέλετε να γίνουν πολλά θαύματα από εμένα, σε σας μάλιστα μαζί με τους οποίους ανατράφηκα. Όμως γνωρίζω οπωσδήποτε το καινό πάθος που συμβαίνει σε όλους, ότι δηλαδή καταφρονούνται κάπως πάντοτε και τα εξαίρετα των πραγμάτων όταν δεν είναι σπάνια σε κάποιους, αλλά έχουν αυτά άφοβα. Έτσι και στους ανθρώπους· γιατί αυτός που είναι συνηθισμένος και πάντοτε παρών, χάνει πολλές

φορές την οφειλόμενη σε αυτόν τιμή από αυτούς που τον γνωρίζουν».

Τους έλεγξε λοιπόν αυτούς που έλεγαν απερίσκεπτα αυτά: «Δεν είναι αυτός ο υιός του Ιωσήφ;». Πλην όμως παραμένει στον σκοπό της διδασκαλίας και λέγει: «Σας βεβαιώνω, ότι κανένας προφήτης δεν είναι δεκτός στην πατρίδα του»[Λουκά 4,23].

«ἐπ᾽ ἀληθείας δὲ λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἠλιοὺ ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε ἐκλείσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη τρία καὶ μῆνας ἕξ, ὡς ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν, καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἠλίας εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα τῆς Σιδωνίας πρὸς γυναῖκα χήραν. καὶ πολλοὶ λεπροὶ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισαίου τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη εἰ μὴ Νεεμὰν ὁ Σύρος (: Σας λέω επίσης αληθινά ότι πολλές χήρες υπήρχαν την εποχή του Ηλία στο ισραηλιτικό έθνος, όταν κλείστηκε ο ουρανός και δεν έβρεξε για τρία χρόνια και έξι μήνες, και είχε πέσει τότε μεγάλη πείνα σε όλη τη γη της Παλαιστίνης˙ο Θεός όμως σε καμία απ’ αυτές τις γυναίκες των Ιουδαίων δεν έστειλε τον Ηλία παρά μόνο στα Σάρεπτα της Σιδωνίας σε μια γυναίκα χήρα, ξένη και άγνωστη σε αυτόν. Και πολλοί λεπροί υπήρχαν στο ισραηλιτικό έθνος την εποχή του προφήτη Ελισαίου˙ κανείς όμως απ’ αυτούς δεν καθαρίστηκε από τη λέπρα του παρά μόνον ο Νεεμάν ο Σύρος, που ήλθε από χώρα μακρινή για να βρει τον Ελισαίο)» [Λουκά 4, 25-27].

Επειδή δηλαδή, όπως είπα, κάποιοι από τους Ιουδαίους διαβεβαίωναν ότι οι προφητείες γι΄αυτόν είχαν τελειώσει και είχαν εκπληρωθεί ή στους αγίους προφήτες ή σε κάποιους που υπήρξαν ένδοξοι σε αυτούς, τους απομακρύνει σκόπιμα από την υπόνοια αυτήν, λέγοντας ότι σε μία μόνο χήρα είχε αποσταλεί ο Ηλίας [Γ΄ Βασ. 17, 9 κ.ε.] και ο προφήτης Ελισσαίος θεράπευσε έναν λεπρό, τον Νεεμάν από τη Συρία [Δ΄Βασ. 5, 1 κ.ε.], υποδηλώνοντας με αυτούς την Εκκλησία των εθνικών, η οποία επρόκειτο να τον υποδεχθεί και να ελευθερωθεί από την λέπρα, εξαιτίας της αναισθησίας του ισραηλιτικού λαού.

«Καὶ ἐπλήσθησαν πάντες θυμοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ ἀκούοντες ταῦτα, καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους, ἐφ᾽ οὗ ἡ πόλις αὐτῶν ᾠκοδόμητο, εἰς τὸ κατακρημνίσαι αὐτόν. αὐτὸς δὲ διελθὼν διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο (: Και όλοι μέσα στη συναγωγή κυριεύτηκαν από θυμό, όταν άκουσαν αυτά που τους είπε ο Κύριος, και κυριευμένοι από την παραφορά τους σηκώθηκαν και Τον έβγαλαν έξω από την πόλη και Τον έφεραν μέχρι την άκρη κάποιου υψώματος του βουνού πάνω στο οποίο ήταν χτισμένη η πόλη τους, για να Τον ρίξουν κάτω στο γκρεμό. Αυτός όμως με τρόπο θαυμαστό πέρασε ανάμεσά τους και έφυγε)» [Λουκά 4, 28-30].

Επειδή στιγμάτισε την πονηρή γνώμη τους, εξαιτίας αυτού εξοργίστηκαν, αλλά και επειδή είπε: «Σήμερα εκπληρώθηκε η γραφή αυτή που λέγει: Πνεύμα Κυρίου υπάρχει σε Εμένα» [Λουκά 4, 18] και τα παρακάτω· γιατί νόμισαν ότι εξισώνει τον εαυτό Του

με τους προφήτες, και Τον έβγαλαν έξω από την πόλη, αποφασίζοντας την τιμωρία μάλλον εναντίον του εαυτού τους, και βεβαιώνοντας αυτό που είπε ο Σωτήρας· γιατί έχουν εκπέσει αυτοί από την ουράνια πόλη, επειδή δεν αποδέχθηκαν με ευχαρίστηση τον Χριστό. Για να μην τους ελέγξει όμως, μόνο επειδή ασέβησαν εναντίον Του με επιχειρήματα, τους επέτρεψε να προβούν στις τολμηρές πράξεις εναντίον Του· γιατί η ορμή εκείνων ήταν ασυλλόγιστη και ο φθόνος ατίθασος. Οδηγώντας Τον λοιπόν μέχρι το χείλος του βουνού, επιχειρούσαν να Τον ρίξουν στον γκρεμό. «Αυτός όμως πέρασε ανάμεσα από αυτούς και έφυγε», χωρίς να πει τίποτε για τη σκευωρία τους, όχι για να αποφύγει τον θάνατο, γιατί γι΄αυτόν είχε έρθει, αλλά περιμένοντας τον κατάλληλο καιρό· γιατί τη στιγμή εκείνη ήταν αρχή του κηρύγματος, και **ήταν άκαιρο το να πάθει, πριν ακόμα κηρύξει τον λόγο της αλήθειας** · γιατί από αυτόν εξαρτιόταν το να πάθει ή να μην πάθει, και ήταν Κύριος των καιρών και των πραγμάτων. **Αυτό είναι απόδειξη του ότι και όταν έπαθε, έπαθε με τη θέλησή Του, και δεν θα πάθαινε, εάν δεν παρέδιδε τον εαυτό Του.**

ΠΗΓΕΣ:

• Αγίου Κυρίλλου αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, Ἐξήγησις ὑπομνηματική εἰς τό κατά Λουκάν Εὐαγγέλιον, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, ερευνητικό έργο «Οι δρόμοι της πίστης: Ψηφιακή Πατρολογία»
(https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/09/commentarii-in-lucam_.pdf, σελ. 138)

• Κυρίλλου Αλεξανδρείας Άπαντα τα έργα, πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος Παλαμάς», εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 2005, «Υπόμνημα εις το κατά Λουκάν Α΄», ομιλία ,σελ. 240-255.

• Παν. Τρεμπέλα, Η Καινή Διαθήκη μετά συντόμου ερμηνείας, εκδ. Ο Σωτήρ, Αθήνα 1997

• http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html

• http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm

• http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm

(Επιμέλεια: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)